

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 223/2014-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť M. R., zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tos 95/2013 zo 17. septembra 2013 a jemu predchádzajúcim konaním a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. R. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tos 95/2013 zo 17. septembra 2013 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tos 95/2013 zo 17. septembra 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

3. M. R. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,15 € (slovom tristotridsaťjeden eur a pätnásť centov), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. Stanislava Jakubčíka, Advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti návrhu n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 223/2014-17 z 21. mája 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. R. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 95/2013 zo 17. septembra 2013 (ďalej len „uznesenie zo 17. septembra 2013“) a jemu predchádzajúcim konaním. Svoju sťažnosť sťažovateľ doplnil podaniami doručenými ústavnému súdu 13. januára 2014, 1. apríla 2014 a 22. apríla 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 17. apríla 2013 Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) návrh na povolenie obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 111/2012.

Vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania sťažovateľ požiadal okresný súd, aby po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia povoľujúceho obnovu konania na verejnom zasadnutí určil rozsudkom primeraný trest za ostávajúce trestné činy, za ktoré mu bol právoplatne uložený úhrnný alebo súhrnný trest podľa § 404 ods. 3 Trestného poriadku,

a aby vrátil vec prokurátorovi do prípravného konania podľa § 404 ods. 2 Trestného poriadku.

Sťažovateľ v uvedenom návrhu poukázal na skutočnosť, že pri ukladaní súhrnného trestu za skutky uvedené v bodoch 9 až 45 okresný súd aplikoval § 41 ods. 2 Trestného zákona, tzv. asperačnú zásadu, časť vety za bodkočiarkou, pričom ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 konštatoval nesúlad tohto ustanovenia v časti vety za bodkočiarkou s čl. 1 ods. 1 ústavy.

V tejto súvislosti sťažovateľ ďalej poukázal na znenie § 394 ods. 1 Trestného poriadku a následne konštatoval, že strata účinnosti § 41 ods. 2 v časti vety za bodkočiarkou je skutočnosťou súdu skôr neznámou, a preto zakladá dôvod na povolenie obnovy konania. Takýto výklad pojmu „*skutočnosť, súdu skôr neznáma*“ zastáva aj JUDr. Harald Stiffel, predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý sa uvedenou otázkou zaoberal na základe žiadosti sťažovateľa.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Nt 11/2013 z 9. júla 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 9. júla 2013“) bolo podľa § 394 ods. 1 a § 400 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“) rozhodnuté o povolení obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 111/2012 v prospech sťažovateľa, zároveň podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku bol napadnutý rozsudok tohto súdu sp. zn. 5 T 111/2012 z 28. septembra 2012 v celom rozsahu zrušený spolu s ďalšími naň obsahovo nadväzujúcimi rozhodnutiami, ktoré vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo jeho zrušením, stratili podklad, a súčasne bola predmetná vec vrátená podľa § 404 ods. 2 Trestného poriadku prokurátorovi do prípravného konania.

Proti uzneseniu okresného súdu z 9. júla 2013 podal okresný prokurátor sťažnosť, ku ktorej sa sťažovateľ vyjadril písomne podaním, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava podaného návrhu a uvedené uznesenie považuje za vecne správne. Na podporu svojej argumentácie v prílohe svojho vyjadrenia zaslal súdom zúčastneným na rozhodovaní v predmetnej veci na vedomie celkovo 26 uznesení prvostupňových súdov a 6 uznesení súdov druhého stupňa, ktorými bola povolená obnova konania. Sťažovateľ vo vyjadrení

taktiež požiadal podľa § 398 ods. 3 Trestného poriadku, aby po povolení obnovy konania príslušný súd prerušil výkon jeho trestu, ktorý mu bol právoplatne uložený v pôvodnom konaní.

Krajský súd uznesením zo 17. septembra 2013 zrušil uznesenie okresného súdu z 9. júla 2013 a návrh na povolenie obnovy konania, rovnako ako návrh na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody uloženého sťažovateľovi rozsudkom okresného súdu z 28. septembra 2012 zamietol. Uznesenie zo 17. septembra 2013 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 14. októbra 2013.

Dôvodom sťažovateľom podanej sťažnosti je skutočnosť, že v konaní predchádzajúcom vydaniu uznesenia zo 17. septembra 2013 došlo k závažným procesným chybám, ktorých následkom bolo aj porušenie ním označených práv, ako aj viacerých zákonných ustanovení zabezpečujúcich objasnenie veci a logických a zákonných právnych záverov.

Sťažovateľ nesúhlasí s právnymi závermi krajského súdu, ku ktorým dospel v uznesení zo 17. septembra 2013, a v tejto súvislosti poukázal na právne závery obsiahnuté vo viacerých rozhodnutiach ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 354/06, sp. zn. II. ÚS 355/06 a sp. zn. II. ÚS 356/06 z 15. marca 2006, sp. zn. I. ÚS 51/06 a sp. zn. I. ÚS 60/06 z 8. júna 2006, sp. zn. I. ÚS 159/06 zo 17. októbra 2006 a sp. zn. I. ÚS 320/06 zo 6. decembra 2006).

S ohľadom na uvedené možno podľa sťažovateľa uznesenie zo 17. septembra 2013 považovať za arbitrárne rozhodnutie, ktorého závery sú v rozpore s princípom právnej istoty a z ktorého okrem iného vyplýva aj požiadavka, aby sa v obdobných veciach rozhodovalo rovnako (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 192/06 z 3. novembra 2006 a pod).

Nadväzujúc na uvedené sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že na podporu svojej argumentácie znejúcej v prospech povolenia obnovy konania predložil krajskému súdu viaceré rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých tieto súdy dospeli k rovnakému právnemu záveru ako okresný súd v uznesení z 9. júla 2013.

Z odôvodnenia uznesenia zo 17. septembra 2013 podľa sťažovateľa vyplýva, že krajský súd sa uvedenou ním predloženou argumentáciou vôbec nezaoberal a ani sa s ňou nevysporiadal, čím postupoval v rozpore s § 176 ods. 2 Trestného poriadku a porušil jeho základné práva na spravodlivý súdny proces, na obhajobu, ako aj princíp rovnosti strán.

V prípade sťažovateľa bolo aplikované pri uložení trestu jeho mimoriadne zníženie podľa § 39 ods. 2 písm. d) a ods. 4 Trestného zákona, ktoré bolo použité na trestnú sadzbu upravenú aplikáciou asperačnej zásady v zmysle § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Odborná verejnosť (napr. JUDr. Margita Prokeiová, PhD.) a aj aplikačná prax zastávajú názor, že v takýchto prípadoch sa aplikuje najprv asperačná zásada a až následne mimoriadne zníženie trestu. V prípade sťažovateľa to znamená, že mimoriadne zníženie trestu sa robilo až z trestnej sadzby upravenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona. V jeho prípade bola pôvodná trestná sadzba 3 až 10 rokov, t. j. 36 mesiacov až 120 mesiacov, pričom aplikáciou asperačnej zásady sa horná hranica trestnej sadzby zvýšila o jednu tretinu (13 rokov a 4 mesiace, teda 160 mesiacov). Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by bol trest odňatia slobody ukladaný po účinnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, mohol byť ukladaný trest v rozpätí 3 roky až 13 rokov a 4 mesiace. Keďže bol sťažovateľovi uložený trest v trvaní 6 rokov, je toho názoru, že obnova konania je dôvodná a môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, resp. priaznivejšiu výmeru trestu.

S poukazom na odôvodnenie uznesenia krajského súdu zo 14. septembra 2014 týkajúce úvah o primeranosti uloženého trestu sťažovateľ konštatoval, že je podľa neho neprípustné, aby krajský súd hodnotil prevýchovný vplyv väzby trvajúcej 5 mesiacov na jeho osobu, pretože ide o otázky, ktoré nie sú podstatné z hľadiska posúdenia splnenia podmienok na povolenie obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

Sťažovateľ následne požiadal ústavný súd, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako

aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 13 dohovoru boli uznesením krajského súdu zo 17. septembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom porušené.

Podaním doručeným 22. apríla 2014 sťažovateľ ústavnému súdu oznámil, že jeho dovolanie podané proti uzneseniu zo 17. septembra 2013 bolo odmietnuté z dôvodu podľa § 382 písm. f) Trestného zákona.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadril predseda krajského súdu podaním sp. zn. Spr 3309/14 z 11. júna 2014, v ktorom popísal priebeh konania o povolení obnovy konania v predmetnej veci, ako aj uznesenia okresného súdu z 9. júla 2013 a uznesenia krajského súdu zo 17. septembra 2013 a uviedol:

«... K sťažovateľovej námietke v tom smere, že nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 je obligatórnym dôvodom na povolenie obnovy konania je potrebné uviesť, že súdna prax v čase rozhodovania nadriadeného súdu (dňa 17. 09. 2013) bola v otázke, či nález ústavného súdu je obligatórnym dôvodom na povolenie obnovy konania, alebo nie je, nejednotná a všeobecne súdy rozhodovali odlišne.

Existovali rozhodnutia viacerých súdov, ktoré z dôvodu citovaného nálezu obnovu konania povoľovali a zrušili výrok o treste vymeraný s použitím ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona a iné viaceré súdy takýto návrh na obnovu konania zamietali.

K danej problematike až Najvyšší súd SR prijal zjednocujúce stanovisko pod sp. zn. Tpj 44/2013, a to na svojom zasadnutí v decembri 2013, kedy konštatoval, že nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 zo dňa 28. 11. 2012, uverejnený 21. 12. 2012, je dôvodom obnovy konania „ex lege“.

V kontexte s uvedeným predsedníčka senátu k dôvodom sťažnosti sťažovateľa dáva do pozornosti uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 724/2013 zo dňa 11. 12. 2013.

... senát 3 Tos, konajúceho Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 3 Tos 95/2013, nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že zo strany tunajšieho súdu došlo v čase rozhodovania nadriadeného súdu (17. 09. 2013) k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa.»

Právny zástupca sťažovateľa sa k podaniu krajského súdu sp. zn. Spr 3309/14 z 11. júna 2014 vyjadril podaním zo 4. júla 2014, v ktorom poukázuc na znenie § 41b ods. 1

zákona o ústavnom súde, ako aj judikatúru ústavného súdu konštatoval, že podľa jeho názoru „*zamietnutie obnovy konania možno považovať za arbitrárne a navyše takýto postup je v príkrom rozpore s princípom právnej istoty, na ktorú poukazuje aj judikatúra ústavného súdu (III. ÚS 192/06-50, ÚS SR I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, II. ÚS 243/05, IV. ÚS 14/07)*“. Poukázuc na vyjadrenie predsedu krajského súdu ďalej konštatoval, že „*sa rozdielna súdna prax súdov síce v praktickej rovine dozaista vyskytuje, no na druhej strane ide o neželaný stav, ktorý je v rozpore s princípom právnej istoty a ktorý je potrebné eliminovať. Napokon za týmto účelom bolo prijaté aj stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku o obnove konania v súvislosti s predmetným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, týkajúcim sa ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona, časti za bodkočiarkou, sp. zn.: Tpj 44/2013.*“. V závere právny zástupca sťažovateľa vo vzťahu k nálezu sp. zn. I. ÚS 724/2013 z 11. decembra 2013, na ktorý poukázal krajský súd, uviedol, že «*predmetom uvedeného konania bolo namietanie zreteľne menšieho rozsahu práv a slobôd (sťažovateľ namietal porušenie podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ako namieta sťažovateľ v tomto konaní (sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy v zmysle čl. 13 Dohovoru, práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR) a rozdielne sú aj ďalšie skutkové okolnosti.*».

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 223/2014-17 z 21. mája 2014 prijal na ďalšie konanie, bolo posúdenie napadnutého uznesenia krajského súdu zo 17. septembra 2013 vo vzťahu k otázke splnenia podmienok obnovy konania v sťažovateľovej trestnej veci, a to vo vzťahu k záverom nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 21. decembra 2012 pod č. 428/2012 a ktorým ústavný súd rozhodol, že v § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi

trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s ústavou, a to, ako sa s touto skutočnosťou vysporiadal krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmavať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd svojím rozsudkom sp. zn. 5 T 111/2012 z 28. septembra 2012 schválil podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku dohodu o vine a treste, podľa ktorej bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania skutkov uvedených v bodoch 9 až 45 uvedeného rozsudku a zároveň odsúdený za spáchanie uvedených skutkov na trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov s použitím protiústavného návätia časti asperačnej zásady v časti týkajúcej sa ukladania súhrnného trestu podľa zásad na uloženie úhrnného trestu v súlade s § 42 ods. 1 Trestného zákona. V danom prípade bol sťažovateľovi mimoriadne znížený trest na základe § 39 ods. 2 a ods. 4 Trestného zákona o jednu tretinu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom ako celkom, t. j. trestnej sadzby zvýšenej použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Okresný súd takto pri schvaľovaní dohody o treste sťažovateľ'a prima facie postupoval podľa protiústavného návätia časti asperačnej zásady týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu.

Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania vo veci sp. zn. 5 T 111/2012, ktorému okresný súd uznesením z 9. júla 2013 vyhovel, obnovu konania v predmetnej veci povolil, zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 T 111/2012 z 28. septembra 2012 v celom rozsahu a vrátil predmetnú vec prokurátorovi do prípravného konania. Na základe sťažnosti podanej okresným prokurátorom krajský súd uznesením zo 17. septembra 2013 napadnuté uznesenie okresného súdu z 9. júla 2013 zrušil v celom rozsahu, návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol a taktiež zamietol jeho návrh na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody.

Postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 9. júla 2013 bol založený na predpoklade, že sťažovateľovi pôvodne uložený trest odňatia slobody nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu a účelu trestu.

Krajský súd v uznesení zo 17. septembra 2013 k výške trestu dôvodil:

„Konajúci senát sťažnostného súdu dospel k záveru, že predmetný nález Ústavného súdu SR (nález ústavného súdu PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 pozn.) nie je obligatórnym dôvodom na povolenie obnovy konania, lebo podmienky obnovy konania sú upravené v § 394 Tr. por. ktoré ustanovenie je lex specialis k § 41b zákona 38/1993 o organizácii ÚS SR. Ak by zákonodarca mal zámer uvádzaný nález ÚS SR považovať za obligatórnu povinnosť povolenia obnovy konania v každej veci kde bol ukladaný trest za použitia asperačnej zásady, bol by rozhodne v tomto smere takúto povinnosť uzákonil novelou Trestného poriadku.

Preskúmaním veci sťažnostný súd dospel k záveru, že trest uložený odsúdenému M. R. za použitia asperačnej zásady je zákonný a je primeraný. Z výškou tohto trestu súhlasí sám odsúdený a stále ho vníma ako trest primeraný, lebo podľa obsahu jeho mnohopočetných písomných podaní je ochotný tento trest znovu prijať.

Pri úvahách o primeranosti uloženého trestu sťažnostný súd dáva do pozornosti skutočnosť, že odsúdený M. R. sa nachádzal vo väzbe od 25. 11. 2006 do 27. 04. 2007, kedy bol z väzby prepustený a znovu bol vzatý do väzby 02. 09. 2010. Z uvedeného vyplýva záver, že odsúdený M. R. skutky uvedené v bode 9 až 45 spáchal po prepustení z väzby dňa 27. 04. 2007 čo dokazuje, že ani výkon väzby v trvaní 5 mesiacov nemal na neho prevýchovný vplyv ani ho neodradil od páchania ďalšej trestnej činnosti. Toto zistenie

dokazuje, že odsúdený M. R. má výnimočný citový deficit k právam ostatných osôb, voči ktorým sa dopustil majetkovej trestnej činnosti. Na morálnu narušenosť tohto odsúdeného poukazujú aj záznamy v odpise jeho registra trestov, z ktorých možno zistiť, že M. R. sa dostal do rozporu so zákonom mnohokrát a pokiaľ je na slobode sústavne pácha trestnú činnosť.

S poukazom na uvedené skutočnosti sťažnostný senát dospel k záveru, že pôvodne uložený trest nie je v zrejmom nepomere k závažnosti skutkov a k pomerom páchatel'a, a že uložený druh trestu nie je v rozpore s účelom trestu. V tejto súvislosti treba dať do pozornosti skutočnosť, že skutkami v bodoch 9 až 45, teda 36 osobám odsúdený M. R. spôsobil škodu presahujúcu 60.000,- Eur, o ktoré znížil ich životnú úroveň lebo doposiaľ im peniaze nevrátil a je otázna vôbec nádej poškodených získať peniaze späť.

Riadiac sa uvedenými úvahami sťažnostný súd zrušil prvostupňové uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v celom rozsahu a sám vo veci rozhodol tak, že návrh odsúdeného M. R. na povolenie obnovy konania vo veci Okresného súdu BA v sp. zn. 5 T/111/2012 zamietol podľa § 399 ods. 2 Tr. por. ...“

Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (napr. IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06), z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

Pojem svojvôle možno aplikovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než v zákonom ustanovenom a právnom myslení či konsenzuálne akceptovanom význame alebo bez bližších nerozpoznateľných kritérií. Označené porušenie

niektorej z noriem jednoduchého práva v dôsledku svojvôle alebo v dôsledku interpretácie, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, mohlo byť spôsobilé zasiahnuť do označených základných práv sťažovateľa.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v posudzovanom prípade konštatoval nesplnenie podmienok obnovy konania, tak ako to predpokladá § 394 Trestného poriadku, a to z dôvodu, že síce pripustili, že nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 je skutočnosťou skôr neznámou, avšak sťažovateľovi pôvodne uložený trest odňatia slobody na základe schválenej dohody o jeho vine a treste nebol v zrejmom nepomere k závažnosti trestných činov, za ktoré bol odsúdený, a taktiež nebol v zrejmom nepomere k účelu trestu. Inými slovami, krajský súd v posudzovanom prípade vychádzajúc z okolností sťažovateľovej trestnej veci prejedlikoval ďalší postup v prípade povolenia obnovy konania v tom smere, že nové rozhodnutie, ktoré by mohlo byť vydané, by pre sťažovateľa ako odsúdeného nebolo priaznivejšie vo výške uloženého trestu, resp. že by súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci sťažovateľovi uložili trest odňatia slobody v obdobnej výmere.

Ústavný súd v rozsahu uvedeného v súhrne konštatuje, že okresný súd v pôvodnom konaní uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody s použitím protiústavného náveta časti asperačnej zásady týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, pričom nemožno bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť, že v prípade nepostupovania podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona textu za bodkočiarkou by okresný súd uložil iný, pre sťažovateľa priaznivejší trest. Keďže krajský súd v napadnutom rozhodnutí už uvedené skutočnosti nezohľadnil, ústavný súd konštatuje, že porušil sťažovateľove práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Uvedené závery ústavný súd potvrdil tiež vo svojom zjednocujúcom stanovisku sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014, v ktorom uviedol: „Bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nález o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto

je v plnom rozsahu aplikovateľné nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

Ústavný súd dospel k záveru, že v predmetnom prípade došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu zo 17. septembra 2013, a preto nepovažoval v predmetnej veci za potrebné a účelné preskúmať aj namietané porušenie ďalších sťažovateľom označených základných práv zaručených v čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie. Na základe konštatovania porušenia ústavnosti v danej veci v dôsledku vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľa ústavný súd uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tos 95/2013 zo 17. septembra 2013 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 331,15 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 (vyjadrenie k stanovisku krajského súdu) v celkovej sume 418 € vrátane režijného paušálu.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnil iba v sume 331,15 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľovi priznal len vo výške uplatneného nároku.

S ohľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že krajský súd je povinný trovy konania uhradiť na účet advokáta sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v ním uplatnenej sume.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2014